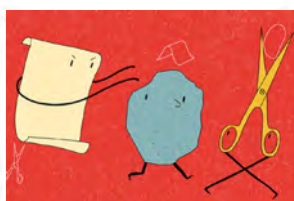

Kunstgebouw Jaarrekening 2017

Inhoudsopgave

1	Jaarrekening	2
1.1	Algemeen	2
1.2	Kunstgebouw, stichting Kunst en Cultuur Zuid Holland	2
1.2.1	Doelstelling van Kunstgebouw	2
1.2.2	Inschrijving Kamer van Koophandel	3
1.3	Stichting Culturele Raad van Zuid-Holland	3
1.3.1	Doelstelling van de Culturele Raad	3
1.3.2	Inschrijving Kamer van Koophandel	3
1.4	Fiscale positie	3
1.5	Controle	3
1.6	Subsidiëring	4
1.7	Projecten	4
1.8	Samenstelling bestuur per 31 december 2017	5
1.9	Samenstelling Raad van Toezicht per 31 december 2017	6
2	Bestuursverslag	7
3	Geconsolideerde jaarrekening	10
3.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2017	10
3.2	Geconsolideerde resultatenrekening over het boekjaar 2017	11
3.3	Kasstroomoverzicht	12
3.4	Waarderingsgrondslagen	13
3.5	Toelichting geconsolideerde balans per 31 december 2017	15
3.5.1	Cijfermatige toelichting	15
3.5.2	Tekstuele toelichting	18
3.6	Toelichting geconsolideerde resultatenrekening over het jaar 2017	26
3.6.1	Cijfermatige toelichting	26
3.6.2	Tekstuele toelichting	30
4	Enkelvoudige jaarrekeningen	33
4.1	Enkelvoudige balansen per 31 december 2017 van de stichtingen	33
4.2	Enkelvoudige resultatenrekeningen over het boekjaar 2017 van de stichtingen	34
4.3	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening van Kunstgebouw, Stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland 2017	35
4.4	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening van Stichting Culturele Raad Zuid-Holland 2017	39
5	Overige gegevens	40
5.1	Controle verklaring	40
5.2	Gebeurtenissen na balansdatum met belangrijke financiële gevolgen	43
5.3	Bestemming van het resultaat	43

1. Jaarrekening

1.1 Algemeen

Dit is de geconsolideerde jaarrekening 2017 van de stichting Kunstgebouw, stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland en de stichting Culturele Raad van Zuid-Holland.

De financiële verantwoording vindt hiermee niet alleen plaats voor Kunstgebouw, maar ook voor de Culturele Raad van Zuid-Holland. Reden hiervoor is dat de Culturele Raad een aan de provinciale overheid gerelateerde stichting is (een zogenaamde B-3 stichting), waarbij de medewerkers de ambtenarenregeling volgen. Vanwege de mogelijke hoge uitvoeringskosten van deze regeling is met toestemming van het provincie bestuur bij de fusie in 1995 besloten geen nieuwe medewerkers bij de Culturele Raad aan te nemen en vertrekkende medewerkers te vervangen via de andere stichting, stichting Kunstgebouw. Het personeel dat nog rechten kan ontlenen aan de provinciale ambtenarenregeling wordt ingehuurd via de stichting Culturele Raad van Zuid-Holland. Op dit moment is dit nog één medewerker.

De jaarrekening van de Culturele Raad heeft uitsluitend betrekking op de inkomsten en uitgaven van personeel in dienst van de Culturele Raad. Alle andere inkomsten en uitgaven worden door middel van een overeenkomst van lastgeving uitgevoerd door Kunstgebouw.

1.2 Kunstgebouw, stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland

1.2.1 Doelstelling van Kunstgebouw

De stichting draagt de naam Kunstgebouw, stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland en is gevestigd te Rijswijk. De stichting heeft ten doel zoveel als mogelijk is in samenwerking met de te Rijswijk gevestigde stichting: stichting Culturele Raad van Zuid-Holland ondersteunende en begeleidende activiteiten te verzorgen, aansluitend op de doelstelling van de stichting Culturele Raad van Zuid-Holland, en voorts al hetgeen hiermee rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Het doel van de stichting omvat het begeleiden, stimuleren, initiëren, coördineren en verrichten van activiteiten op cultureel en sociaal-cultureel terrein en van activiteiten op het terrein der kunstzinnige vorming en kunsteducatie, een en ander in de provincie Zuid-Holland.

De stichting tracht dit doel te bereiken door:

- a. uitvoering van en initiëring tot taken op de genoemde terreinen;
- b. op te treden als werkgever en de verantwoordelijkheid op zich te nemen voor de rechtspositie van de werknemers in dienst van de stichting;
- c. zo nodig samenwerking met derden;
- d. alle overige wettige middelen, die voor het bereiken van het doel bevorderlijk kunnen zijn.

De stichting is opgericht op 9 januari 1992.

1.2.2 Inschrijving Kamer van Koophandel en Fabrieken

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Haaglanden te Den Haag onder nummer 41157194.

1.3 Stichting Culturele Raad Zuid-Holland

1.3.1 Doelstelling van de Culturele Raad

De stichting draagt de naam Culturele Raad van Zuid-Holland en is gevestigd te Rijswijk. De stichting heeft ten doel het culturele en sociaal-culturele leven te bevorderen ten dienste van het welzijn van de bevolking van de provincie Zuid-Holland. De stichting tracht dit doel te bereiken door:

- a. het begeleiden, stimuleren, initiëren, coördineren van activiteiten van belanghebbenden werkzaam zijnde op cultureel en sociaal-cultureel terrein;
- b. het gevraagd en ongevraagd uitbrengen van advies aan het provinciaal bestuur, particulier initiatief en anderen;
- c. het bevorderen van participatie van belanghebbenden in het provinciaal cultureel en sociaal-cultureel beleid;
- d. het op elkaar afstemmen van de verschillende onderdelen van het beleidsterrein;
- e. dienstverlening en belangenbehartiging ten behoeve van het particulier initiatief werkzaam op cultureel en sociaal-cultureel terrein;
- f. alle overige wettige middelen, die voor het bereiken van het doel bevorderlijk kunnen zijn.

De stichting is opgericht op 23 juli 1956.

1.3.2 Inschrijving Kamer van Koophandel en Fabrieken

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Haaglanden te Den Haag onder nummer 41145353.

1.4 Fiscale positie

Als stichting heeft Kunstgebouw geen winstoogmerk. De activiteiten liggen in het verlengde van de activiteiten van de provincie Zuid-Holland, waardoor Kunstgebouw niet deelneemt aan het economisch verkeer en derhalve niet onderworpen is aan vennootschapsbelastingplicht. Kunstgebouw is wel belastingplichtig voor wat betreft de omzetbelasting.

1.5 Controle

De administratie en de jaarrekening over het boekjaar 2017 zijn gecontroleerd door Dubois & Co Registeraccountants te Amsterdam. De op deze controle betrekking hebbende controleverklaring is onder punt 5.1 van dit verslag opgenomen.

1.6 Subsidiëring

Veel activiteiten van de stichting worden gesubsidieerd door de provincie Zuid-Holland. Op de subsidiëring is de Algemene Subsidieverordening Zuid-Holland van toepassing. Hieronder is allereerst een verdeling opgenomen van de boekjaarsubsidie afkomstig van de provincie Zuid-Holland. Daarna zijn de overige gesubsidieerde projecten opgenomen.

De hieronder opgenomen bedragen zijn de door de subsidiegever toegewezen (toegezegde) bedragen. In de resultatenrekening worden de subsidies als baten opgenomen in het boekjaar waarop ze betrekking hebben. De hieronder vermelde toegezegde bedragen komen daardoor niet noodzakelijkerwijs overeen met de verantwoorde baten in deze jaarrekening.

Onderverdeling boekjaarsubsidie	Kenmerk	Bedrag toegezegd	Bedrag in jaarrekening
Algemene middelen	PZH-2017-577689668	514.839	514.839
Kijkkunst	PZH-2017-577689668	343.379	343.379
Doekunst	PZH-2017-577689668	143.811	143.811
Informeren & Netwerken	PZH-2017-577689668	<u>220.171</u>	<u>220.171</u>
		<u>1.222.200</u>	<u>1.222.200</u>

1.7 Projecten

Subsidieregeling Cultuureducatie met kwaliteit	Bedrag toegezegd	Bedrag in jaarrekening
Penvoerder CMK 2017-2020	361.953	361.953
Activiteiten in het kader van Cultuureducatie met kwaliteit	Bedrag toegezegd	Bedrag in jaarrekening
Kunstgebouw provinciaal deel CMK 2017- 2020	126.845	79.934

1.8 Samenstelling bestuur per 31 december 2017

Mevrouw M.M. Gersie

- Directeur-bestuurder

Nevenfuncties: Voorzitter Jeugd Cultuurfonds Zuid-Holland en Jeugd Sportfonds Zuid-Holland, voorzitter Raad van Twaalf (provinciale culturele instellingen), Lid Kwaliteitsraad Basispakket Cultuureducatie Amsterdam, secretaris VVE Saxen-Weimarlaan Amsterdam.

1.9 Samenstelling Raad van Toezicht per 31 december 2017

Mevrouw H. van der Linden - **Voorzitter**

Coach; vicevoorzitter Raad van Toezicht Stedelijk Museum Schiedam; lid Raad van Toezicht Stichting Musea Arnhem

Mevrouw J. Chin-A-Fo - **Lid**

Hoofd Kaderstelling, Informatievoorziening, Inkoop en Audit Ministerie BZK; Plaatsvervangend Coördinerend Directeur Inkoop BZK

De heer E.J. Arkenbout - **Lid**

Directeur Rechtsbestel bij het ministerie van Justitie en Veiligheid; voorzitter van de Raad van Toezicht van Stichting het Filmhuis te Den Haag.

De heer A.R. Oldenburg - **Lid**

Lid CVB van Onderwijsgroep PRIMOVpr (tot 1 februari 2017)

2. Bestuursverslag

Bestuursverslag

De taken die Kunstgebouw in 2017 heeft uitgevoerd, passen in de opdracht die de provincie aan de Basisvoorziening Cultuurparticipatie (waar Kunstgebouw onderdeel van uitmaakt) heeft gegeven.

Deze opdracht is om, als makelaar op het gebied van cultuureducatie en –participatie, gemeenten, onderwijs en lokale culturele instellingen te informeren en kennis te delen, netwerken te ondersteunen en dienstverlenend aanbod te ontwikkelen.

Gemeenten hebben in 2017 hun verantwoordelijkheid voor cultuureducatie en –participatie laten blijken door te investeren in cultuuronderwijs middels bijdragen aan de educatieve programma's Kijk|Kunst en Doe|Kunst en door deel te nemen aan de Regeling Cultuureducatie met Kwaliteit.

Sommige gemeenten namen al eerder deel aan deze regeling (tussen 2013 en 2016), voor sommige gemeenten was deelname nieuw. Vanaf 2017 konden kleinere gemeenten alleen aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit deelnemen als ze daarin samenwerkten met een grote gemeente of als ze onder penvoerderschap van Kunstgebouw deel zouden nemen. 25 gemeenten¹ hebben voor het penvoerderschap van Kunstgebouw gekozen. Deze gemeenten hebben bestaande samenwerkingsverbanden uit de periode 2013-2016 voortgezet of zijn afzonderlijk verder gegaan. Zo zijn er 12 projecten ontstaan. Kunstgebouw heeft de gemeenten geholpen hun projecten in een deelplan te verwoorden, zodat er eind 2016 een gezamenlijk projectplan "Verbinden en Versterken" kon worden ingediend bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. Begin 2017 zijn alle 12 lokale projecten en het provinciale verbindende project goedgekeurd door het Fonds voor Cultuurparticipatie en is het provinciale project van start gegaan. Kunstgebouw ondersteunt de deelprojecten door de regionale of lokale coördinatoren te begeleiden, middels kennis- en praktijkateliers deskundigheidsbevordering toe te voegen, de gezamenlijke moneva en verantwoording te verzorgen en samen te werken in lokale of regionale netwerken, gericht op voortzetting van cultuureducatie met kwaliteit ná 2020.

De Kunstgebouw|Academie heeft een grote bijdrage geleverd aan de ontwikkeling en realisatie van de deskundigheidsbevordering in de projecten die onder het penvoerderschap van Kunstgebouw vallen én in diverse andere CMK-projecten in Zuid-Holland.

Het primair onderwijs in het landelijk gebied in Zuid-Holland werd in 2017 geholpen om cultuuronderwijs te realiseren door de programma's Kijk|Kunst en Doe|Kunst. In 2017 werden 75.156 leerlingen bereikt, ruim 70% van het aantal basisschoolleerlingen in het werkgebied van Kunstgebouw. 14 gemeenten hebben in 2017 bijgedragen aan de financiering van de programma's Kijk|Kunst en Doe|Kunst. Vanuit de Kunstgebouw|Academie zijn de teams op de scholen, die

---

¹ Katwijk, Pijnacker-Nootdorp, Lansingerland, Rijswijk, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Maassluis, Vlaardingen, Schiedam, Zwijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Brielle, Westvoorne, Oud-Beijerland, Binnenmaas, Korendijk, Strijen, Cromstrijen, Giessenlanden, Gorinchem, Molenwaard, Leerdam, Zederik.

cultuuronderwijs realiseren middels Kijk|Kunst en/of Doe|Kunst ondersteunt met workshops, trainingen en cursussen.

De bijdrage van de gemeenten en de scholen aan Kunstgebouw voor de geleverde diensten en de bijdrage van het FCP bedroegen in 2017 € 1.109.338,-. Met deze bijdragen en de provinciale subsidie kon een omzet worden gerealiseerd van € 2.333.643,-, opnieuw een mooie samenhang tussen gemeentelijke, provinciale inzet en rijksinzet voor cultuureducatie, zoals het College van Gedeputeerden voorstaat.

Kunstgebouw heeft met 12,5 FTE in vaste dienst (georganiseerd in 2 afdelingen) en een schil van freelancers en zzp'ers de taken uitgevoerd. In de inhoudelijke verantwoording worden de activiteiten en de resultaten nader toegelicht. Vrijwel alle gestelde doelen uit de subsidieaanvraag 2017 zijn gerealiseerd. De waardering voor de kwaliteit van de activiteiten van Kunstgebouw blijft hoog, het leerlingenbereik redelijk stabiel.

In 2018 zullen het hoofd dienstenverlening PO met vervroegd pensioen gaan en de directeur-bestuurder met pensioen. In 2017 is dit aangekondigde vertrek benut om de organisatie iets meer aan te passen aan de tijd en de samenhang tussen de educatieve programma's, de deskundigheidsbevordering en ondersteuning van de uitvoering van de regeling CMK meer te benadrukken. Er is gekozen voor een kleiner MT (2 personen). Eind 2017 is de procedure gestart om een nieuwe directeur-bestuurder te vinden (met succes) en de keuze voor het 2e MT-lid (tevens plaatsvervangend directeur) is na een interne procedure tot stand gekomen.

Kunstgebouw is zich bewust van de verschillende rollen die worden gespeeld in de gemeenten: de rol van kennisdeler, de rol van penvoerder in het CMK-project en de rol van programmamaker van Kijk|Kunst en Doe|Kunst. De visie, dat goed cultuuronderwijs zich afspeelt in 3 domeinen (op school, in de lokale omgeving en via professionele kunst) helpt daarbij. In de penvoering van het CMK-project en de ondersteuning aan de coördinatoren van de deelprojecten legt Kunstgebouw de nadruk op versterking van de kwaliteit van het lokale culturele aanbod, de samenhang tussen het lokale aanbod en de programma's van Kunstgebouw en de vorming van convenanten waarin afspraken tussen de gemeenten, scholen en lokale culturele partijen worden vastgelegd.

Het vrij besteedbare vermogen van Kunstgebouw bestaat uit de algemene reserve en een aantal bestemmingsreserves. De algemene reserve is bestemd voor het opvangen van tegenvallers, waarvan aard en omvang onbekend zijn. De bestemmingsreserves hebben enerzijds tot doel om bepaalde inhoudelijke activiteiten te financieren, die zich over meerdere jaren uitstrekken en anderzijds om specifieke algemene tegenvallers/risico's op te vangen, zoals doorbetaling bij ziekte en btw-risico.

De financiële continuïteit van Kunstgebouw is voornamelijk afhankelijk van de toekenning van boekjaarsubsidie door de provincie Zuid-Holland, de bereidheid tot deelname van scholen/schoolbesturen aan de programma's Kijk|Kunst en Doe|Kunst en de deelname van gemeenten aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit.

De voorziening Reorganisatie, gevormd in 2012, bevat genoeg middelen om aan de resterende verplichtingen tot en met 2018 te voldoen.

De Raad van Toezicht heeft in 2017 4 maal vergaderd. De Raad heeft het eigen functioneren geëvalueerd, waarbij de Governance Code Cultuur leidraad was, en het jaarlijkse gesprek met een vertegenwoordiging van het personeel gevoerd. In 2017 heeft zich een vierde lid bij de Raad van Toezicht gevoegd, zoals ook de bedoeling was.

De begroting voor 2018 ziet er in samenvatting als volgt uit:

	€
	Begroting 2018
BATEN	
Subsidie Provincie Zuid-Holland	1.200.000
Loon- en prijscompensatie Provincie Zuid-Holland	22.200
Bijdrage deelnemers boekjaarprojecten	729.115
Subsidie CmK project	603.256
Bijdragen overige projecten	119.293
Overige baten	<u>32.273</u>
Totaal BATEN	<u>2.706.137</u>
LASTEN	
Personeelskosten algemeen	253.612
Huisvestingskosten	159.900
Organisatiekosten	133.600
Activiteitenkosten boekjaarprojecten	659.657
Personeelskosten boekjaarprojecten	776.819
Kosten projecten	<u>722.549</u>
Totaal LASTEN	<u>2.706.137</u>
Resultaat	<u>0</u>

Het bestuur van de stichtingen Culturele Raad van Zuid-Holland en Kunstgebouw, stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland te Rijswijk verklaart hierbij dat de jaarrekening over het boekjaar 2017 in overeenstemming met de daarvoor geldende subsidievoorwaarden is opgesteld.

Het bestuur verklaart dat deze jaarrekening de vermogenspositie evenals het saldo van de resultatenrekening juist weergeeft en dat alle bezittingen en verplichtingen in deze jaarrekening volledig zijn opgenomen.

Tevens verklaart het bestuur dat buiten de in deze jaarrekening aangegeven middelen de stichtingen geen andere middelen ter beschikking staan.

Rijswijk, 23 mei 2018

Het bestuur:

Mevrouw M.M. Gersie

Directeur-bestuurder

3. Geconsolideerde jaarrekening

3.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2017

	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
MATERIËLE VASTE ACTIVA				
Inventaris	1.597			
Computerapparatuur	19.382		15.828	
Verbouwing/herinrichting	-		-	
		20.979		15.828
VLOTTENDE ACTIVA				
Gerelateerd aan subsidies en opdrachten	-		-	
Debiteuren	51.079		173.567	
Overige vorderingen en vooruitbetaalde kosten	10.123		23.497	
		61.202		197.065
Liquide middelen		958.423		852.807
		<u>1.040.604</u>		<u>1.065.700</u>
PASSIVA				
GROEPSVERMOGEN				
Stichtingskapitaal	50		50	
Algemene reserve exploitatiesaldo	312.430		311.045	
Bestemmingsfonds FCP	-		27.484	
Bestemmingsreserve	250.450		304.497	
		562.930		643.075
VOORZIENINGEN				
Voorziening Reorganisatie	51.503		105.736	
Voorziening Loopbaanbudget	17.915		12.698	
		69.418		118.434
SCHULDEN OP KORTE TERMIJN				
Loonverplichtingen	64.160		76.365	
Crediteuren	17.901		12.880	
Omzetbelasting	4.239		2.590	
Overige schulden en nog te betalen kosten	44.802		13.725	
Overlopende projecten en nog te besteden subsidies	277.155		198.630	
		408.257		304.191
		<u>1.040.604</u>		<u>1.065.700</u>

3.2 Geconsolideerde resultatenrekening over het boekjaar 2017

	Geconsolideerd 2017 €	Begroting 2017 €	Geconsolideerd 2016 €
BATEN			
BATEN BASISACTIVITEITEN			
Provinciale subsidies basisactiviteiten	1.222.200	1.222.200	1.222.200
Deelnemersbijdragen	593.510	742.135	641.453
Overige subsidies en bijdragen	-	-	-
Overige baten	11.777	45.789	5.798
Bijzondere baten	-	-	-
Subtotaal	1.827.488	2.010.124	1.869.451
BIJDRAGE ACTIVITEITEN			
Subsidie fondsen en gemeenten CMK	441.999	66.996	90.492
Bijdragen activiteiten	73.830	-	154.943
Subtotaal	515.828	66.996	245.435
Totaal baten	2.343.316	2.077.120	2.114.886
LASTEN			
Personeelskosten	254.981	264.758	267.050
Huisvestingskosten	151.689	161.170	152.030
Bureaunkosten	115.755	134.700	103.603
Bijzondere lasten	23.871	-	1.033
Programmakosten	1.312.959	1.449.496	1.382.070
Projectkosten	564.208	66.996	215.767
Totaal lasten	2.423.463	2.077.120	2.121.553
SALDO RESULTATENREKENING			
Nadelig	-80.146	-	-6.666
Mutatie bestemmingsfonds CmK			52.759
Onttrekking aan bestemmingsreserves	220.454		102.088
Dotatie aan bestemmingsreserves/-fonds	-138.923		-148.181
Mutatie algemene reserve	-1.385		-
	0		0

3.3 Kasstroomoverzicht

	<u>2017</u>
	<u>€</u>
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	
Resultaat voor interest	78.298
Aanpassingen:	
Afschrijvingen	8.695
Dotaties aan voorzieningen	-7.817
Onttrekkingen aan voorzieningen	56.834
Veranderingen in werkkapitaal:	
Afname debiteurenvorderingen	122.488
Afname overige vorderingen	13.374
Afname loonverplichtingen	12.206
Toename crediteuren	-5.021
Toename overige schulden en nog te betalen kosten	-32.726
Toename overlopende projecten en nog te besteden subsidies	-78.527
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	
Ontvangen interest	1.848
Kasstroom uit operationele activiteiten	<u>1.848</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	
Investerings in materiële vaste activa	<u>-13.846</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-13.846
Verandering in geldmiddelen	<u><u>105.616</u></u>

3.4 Waarderingsgrondslagen

De waardering en bepaling van het resultaat hebben plaats gevonden op basis van historische kosten. Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, ongeacht of ze tot ontvangsten of uitgaven hebben geleid in het betreffende boekjaar. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het betreffende boekjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend waren.

Algemeen

De stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland is opgericht op 9 januari 1992. De Stichting heeft tot doel het culturele en sociaal-culturele leven te bevorderen ten dienste van het welzijn van de bevolking van de provincie Zuid-Holland.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld conform Richtlijn C1 "Kleine organisaties-zonder-winststreven". Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Criteria voor consolidatie

De besturen van de volgende stichtingen vormen een bestuurlijke personele unie:

- a. Kunstgebouw, stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland
- b. Stichting Culturele Raad van Zuid-Holland

Door het afsluiten van een overeenkomst van lastgeving hebben de besturen van de stichting Culturele Raad van Zuid-Holland als lastgever, aan Kunstgebouw, stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland, hierna te noemen de stichting, als lastnemer, gemachtigd om onder naam van lastgever alle rechtshandelingen en werkzaamheden uit te voeren die voor het realiseren van de doelstellingen van lastgever noodzakelijk en/of bevorderlijk zijn, zulks in ruimste zin.

Gemeenschappelijke kosten en opbrengsten

De materiële gemeenschappelijke kosten en opbrengsten van de stichting Culturele Raad van Zuid-Holland en Kunstgebouw, stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland worden volledig toegerekend aan Kunstgebouw, stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland.

Boekjaar

Het boekjaar van de stichting Culturele Raad Zuid-Holland/Kunstgebouw, stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland is gelijk aan het kalenderjaar. Doordat echter een deel van Kunstgebouw nauwe relaties heeft met het onderwijs, speelt ook het schooljaar een rol binnen de bedrijfsvoering van Kunstgebouw. Het schooljaar loopt van 1 augustus tot en met 31 juli.

De in de jaarrekening opgenomen vergelijkende cijfers over het boekjaar 2015 zijn gerangschikt conform de indeling van het onderhavige boekjaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gewaardeerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingprijs. De volgende afschrijvingspercentages zijn gehanteerd:

a. inventaris	20%
b. computerapparatuur	33 ^{1/3} %

3.5 Toelichting geconsolideerde balans per 31 december 2017

3.5.1 Cijfermatige toelichting

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Het verloop van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

	Inventaris	Computer apparatuur
Aanschafwaarden per 1 januari 2017	103.603	73.528
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2017	<u>-103.603</u>	<u>-57.700</u>
<i>Boekwaarde per 1 januari 2017</i>	-	15.828
Mutaties boekwaarden	1.597	3.554
Aanschafwaarden per 31 december 2017	105.482	87.371
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2017	<u>-103.885</u>	<u>-67.989</u>
<i>Boekwaarde per 31 december 2017</i>	<u>1.597</u>	<u>19.382</u>
	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
VLOTTENDE ACTIVA		
Debiteuren	51.079	173.567
Voorziening debiteuren	-	-
Totaal	<u>51.079</u>	<u>173.567</u>
Overige vorderingen en vooruitbetaalde kosten		
Nog te ontvangen rente	709	2.186
Nog te ontvangen BTW	-	-
Vooruitbetaalde kosten	7.013	19.329
Overige vorderingen uit activiteiten	<u>2.402</u>	<u>1.982</u>
Totaal	<u>10.123</u>	<u>23.497</u>
Totaal kortlopende vorderingen	<u>61.202</u>	<u>197.065</u>
LIQUIDE MIDDELEN		
ABN-AMRO rekening-courant	194.333	8.342
ABN-AMRO ondernemersdeposito	-	-
ABN-AMRO spaarrekeningen	311.828	394.324
ABN-AMRO bankgarantie dekking	33.273	33.273
ASN spaarrekening	<u>418.988</u>	<u>416.868</u>
Totaal	<u>958.423</u>	<u>852.808</u>
TOTAAL ACTIVA	<u>1.040.604</u>	<u>1.065.700</u>

PASSIVA		
	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
GROEPSVERMOGEN		
STICHTINGSKAPITAAL		
Saldo per 31 december	<u>50</u>	<u>50</u>
ALGEMENE RESERVE EXPLOITATIESALDO		
Saldo per 31 december	311.045	311.045
Mutatie algemene reserve	<u>1.385</u>	<u>-</u>
Saldo per 31 december	<u>312.430</u>	<u>311.045</u>
BESTEMMINGSRESERVE CMK 2013-2016		
Saldo per 31 december	10.176	54.943
BESTEMMINGSFONDS FCP		
Saldo per 31 december	-	27.484
BESTEMMINGSRESERVES ACTIVITEITEN		
Bestemmingsreserve informeren & netwerken		
Saldo per 31 december	-	18.000
Bestemmingsreserve dienstverlening primair onderwijs		
Saldo per 31 december	101.603	93.359
Bestemmingsreserve ondersteuning gemeenten CMK		
Saldo per 31 december	16.245	21.660
BESTEMMINGSRESERVES BEDRIJFSRISICO'S		
Bestemmingsreserve algemene bedrijfsrisico's		
Saldo per 31 december	67.506	67.506
Bestemmingsreserve afvloeiingskosten personeel		
Saldo per 31 december	35.200	35.200
Bestemmingsreserve ICT		
Saldo per 31 december	19.720	-
Bestemmingsreserve personeelsformatie		
Saldo per 31 december	-	<u>13.829</u>
Totaal bestemmingsfondsen/-reserves	<u>250.450</u>	<u>331.981</u>

PASSIVA (vervolg)

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
VOORZIENINGEN		
Voorziening reorganisatie		
Saldo per 31 december	51.503	105.736
Voorziening loopbaanbudget		
Saldo per 31 december	17.915	12.698
Totaal voorzieningen	<u>69.417</u>	<u>118.434</u>
SCHULDEN OP KORTE TERMIJN		
LOONVERPLICHTINGEN		
Loonheffing Belastingdienst	60.060	59.829
Pensioenpremies A.B.P./ P.G.G.M.	93	10.425
Netto salarissen	380	-
Reservering vakantiedagen	3.627	6.112
	<u>64.160</u>	<u>76.366</u>
CREDITEUREN		
Saldo per 31 december volgens saldijst	<u>17.901</u>	<u>12.880</u>
OVERIGE SCHULDEN EN NOG TE		
BETALEN KOSTEN		
Omzetbelasting	4.239	2.590
Overige kosten	44.802	13.725
Vooruitontvangen bijdragen Kijk Kunst Doe Kunst	148.474	126.170
Vooruitontvangen bedragen CmK gerelateerd	58.297	58.297
	<u>197.515</u>	<u>200.782</u>
OVERLOPENDE PROJECTEN EN NOG TE BESTEDEN		
SUBSIDIES		
Vooruitgefactureerde opdrachten	-	-
Nog te besteden projectsubsidie	81.771	14.163
Nog te besteden CmK gelden	46.911	-
	<u>128.681</u>	<u>14.163</u>
TOTAAL PASSIVA	<u>1.040.604</u>	<u>1.065.700</u>

3.5.2 Tekstuele toelichting

Activa

Vaste activa

Eind 2017 bestaan de vaste activa uit inventaris en computerapparatuur.

Vlottende activa

Kortlopende vorderingen

Debiteuren

Debiteuren worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorziening voor oninbaarheid. Op dit moment zijn er geen vorderingen, die definitief als oninbaar beschouwd kunnen worden.

De post debiteuren heeft alleen betrekking op vorderingen op debiteuren anders dan subsidiegevers en opdrachtgevers. Vorderingen op deze specifieke debiteuren worden verantwoord onder de post gerelateerd aan subsidies en opdrachten.

Liquide middelen

Kunstgebouw huurt vanaf 1 juli 2015 een deel van het pand Broekmolenweg 20. De verhuurder (Driestar B.V.) verlangde een bankgarantie van € 33.273. Deze gelden staan nu op een separate bankrekening. De banksaldi van de rekeningen bij de ABN AMRO bank, als ook van de spaarrekening bij de ASN-bank zijn dagelijks opvraagbaar. De rentepercentages op deze rekeningen varieerden in 2017 tussen 0,03% en 0,05%.

Passiva

Groepsvermogen

Algemene Reserve

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
ALGEMENE RESERVE EXPLOITATIESALDO		
Saldo per 31 december	311.045	311.045
Mutatie algemene reserve	1.385	-
Saldo per 31 december	<u>312.430</u>	<u>311.045</u>

Het resterende exploitatiesaldo 2017 na mutaties van de bestemmingsreserves is toegevoegd aan de algemene reserve ten behoeve van verwachte ontwikkelingen van de prijsindex van lonen en prijzen.

Reserves CMK 2013-2016 Goeree-Overflakkee/Voorne Putten

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
BESTEMMINGSRESERVE CMK 2013-2016		
Saldo per 1 januari	54.943	-
Bij: toevoeging		54.943
Af: onttrekking	<u>-44.767</u>	<u>-</u>
Saldo per 31 december	<u><u>10.176</u></u>	<u><u>54.943</u></u>
BESTEMMINGSFONDS FCP		
Saldo per 1 januari	27.484	0
Bij: toevoeging	-	27.484
Af: onttrekking	<u>-27.484</u>	<u>-</u>
Saldo per 31 december	<u><u>-</u></u>	<u><u>27.484</u></u>

Deze reserves hebben betrekking op de subsidieregeling CMK 2013-2016 en de eindafrekening van deze regeling in 2017. Kunstgebouw was tijdens deze regeling penvoerder voor Goeree-Overflakkee en Voorne Putten.

Het positieve saldo ad € 10.176,- heeft betrekking op een nog te realiseren project in samenwerking met Voorne Putten.

Bestemmingsreserves

Dit deel van het groepsvermogen is voor specifieke doeleinden bestemd. Per jaar wordt bezien in hoeverre bestemmingsreserves dienen te blijven bestaan, vrij te vallen dan wel aangevuld. Dit is afhankelijk van de ontwikkelingen in het werkveld en in de interne organisatie van Kunstgebouw.

De bestemmingsreserves zijn verdeeld in twee groepen:

- bestemmingsreserves activiteiten, die samenhangen met de inhoudelijke activiteiten van Kunstgebouw
- bestemmingsreserves bedrijfsrisico's, die samenhangen met de risico's die Kunstgebouw als geheel loopt op algemeen vlak van bijv. belastingen.

De bestemmingsreserves activiteiten zijn bedoeld voor projecten met een meerjarig karakter. Het betreft hier de volgende reserves:

Bestemmingsreserve Informeren & Netwerken

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Saldo per 1 januari	18.000	28.000
Bij: toevoeging	-	-
Af: onttrekking	-18.000	10.000-
Saldo per 31 december	<u>-</u>	<u>18.000</u>

In het kader van de afdeling Informeren & Netwerken zijn vanuit de bestemmingsreserve in 2016 en 2017 een aantal activiteiten gefinancierd ter ondersteuning van de opzet bij nieuwe taken van Kunstgebouw.

Bestemmingsreserve Dienstverlening primair onderwijs

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Saldo per 1 januari	93.359	133.522
Bij: toevoeging	101.603	34.325
Af: onttrekking	-93.359	-74.488
Saldo per 31 december	<u>101.603</u>	<u>93.359</u>

In 2017 is de innovatie van Doe|Kunst, de ontwikkeling van de cursus Procesgericht werken met Kijk|Kunst en Doe|Kunst, het optimaliseren en vernieuwen van de webtool en de hosting van Soundspheres vanuit de bestemmingsreserve ondersteund. Het niveau van deze bestemmingsreserve is wenselijk om noodzakelijke aanpassingen en innovaties in DKK Online en de programma's Doe|Kunst en Kijk|Kunst te kunnen blijven uitvoeren.

Bestemmingsreserve Ondersteuning gemeenten CMK

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Saldo per 1 januari	21.660	21.660
Bij: toevoeging	-	-
Af: onttrekking	-5.415	-
Saldo per 31 december	<u>16.245</u>	<u>21.660</u>

Deze bestemmingsreserve is in overleg met de provincie Zuid-Holland ultimo 2015 na vaststelling van de jaarrekening gevormd ten behoeve van ondersteuning aan gemeenten. Met ingang van 2017 valt ieder jaar 25% van het bedrag vrij.

De bestemmingsreserves bedrijfsrisico's zijn bedoeld om bedrijfsmatige risico's op te vangen.

Bestemmingsreserve Algemene Bedrijfsrisico's

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Saldo per 1 januari	67.506	67.506
Bij: toevoeging	-	-
Af: mutatie	-	-
Saldo per 31 december	<u>67.506</u>	<u>67.506</u>

Deze reserve is gevormd om kosten te kunnen betalen, die zich kunnen voordoen in een aantal specifieke situaties, zoals fiscale risico's en het risico van doorbetaling van langdurig zieken. Kunstgebouw is voor deze kosten niet verzekerd en draagt dus het risico van doorbetaling aan langdurig zieken. Het niveau van deze reserve wordt voldoende geacht.

Bestemmingsreserve Afvloeiingskosten personeel

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Saldo per 1 januari	35.200	35.200
Bij: toevoeging	17.600	17.600
Af: mutatie	<u>-17.600</u>	<u>-17.600</u>
Saldo per 31 december	<u>35.200</u>	<u>35.200</u>

Deze reserve is bedoeld om niet-begrote gevolgen op te vangen van keuzes bij de reorganisatie. In 2017 wordt € 17.600,- onttrokken en ook weer toegevoegd. Het betreft hier fte's voor inhoudelijke werkzaamheden.

Bestemmingsreserve Personeelsformatie

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Saldo per 1 januari	13.829	-
Bij: toevoeging	-	13.829
Af: mutatie	<u>-13.829</u>	<u>-</u>
Saldo per 31 december	<u>-</u>	<u>13.829</u>

Deze balanspost bestaat uit een reservering van niet-bestede salarissen in 2016 door het vertrek van twee medewerkers, ten behoeve van enkele tijdelijke urenuitbreidingen in 2017. Deze reserve is in 2017 geheel besteed.

Bestemmingsreserve ICT

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Saldo per 1 januari	-	-
Bij: toevoeging	19.720	-
Af: onttrekking	-	-
Saldo per 31 december	<u>19.720</u>	<u>-</u>

Deze in 2017 gevormde bestemmingsreserve dient een tweeledig doel. Kunstgebouw heeft eind 2017 geïnvesteerd in een nieuwe server, waardoor de investeringsruimte van ICT voor de komende jaren geheel is opgenomen. Van de nieuwe reserve is € 10.000 bestemd om ook in de komende jaren de benodigde investeringen te kunnen doen. Daarnaast is € 9.720 bestemd voor de vernieuwing van de Kunstgebouw website. Deze kosten kunnen niet uit de lopende begroting gemaakt worden.

Voorzieningen

Voorzieningen worden op de balans opgenomen tegen naar hun aard duidelijk omschreven verplichtingen, die op de balansdatum als waarschijnlijk of vaststaand worden beschouwd, maar waarvan niet precies bekend is in welke omvang of wanneer zij zullen ontstaan.

Voorziening Reorganisatie

Deze voorziening is eind 2012 gevormd ter dekking van personele en materiële kosten in verband met de transitie naar de nieuwe organisatie. De personele kosten bestaan in 2017 nog uit verplichte (cao) aanvullingen op werkloosheidsuitkeringen, WW-uitkeringen Culturele Raad en pensioenverplichtingen. In 2017 is de voorziening met een totaal bedrag van € 54.234,- afgenomen.

Saldo per 1 januari	105.736	260.038
Dotatie boekjaar	-	-
Ottrekking boekjaar	<u>-54.234</u>	<u>-154.302</u>
Saldo per 31 december	<u>51.502</u>	<u>105.736</u>

De mutaties in de voorziening kunnen als volgt worden toegelicht:

Aanvulling wachtgelden en nawettelijke uitkeringen

Saldo aanvulling wachtgelden ultimo 2016	120.861
Mutaties 2017	<u>50.260</u>
Saldo ultimo 2017	70.601

ABP-premies over WW-uitkeringen Culturele Raad

Saldo ultimo 2016	-15.125
Mutaties 2017	<u>-3.974</u>
Saldo ultimo 2017	-19.099

De reorganisatie wordt in 2018 geheel afgerond.

Voorziening Loopbaanbudget

Deze voorziening heeft betrekking op de verplichting vanuit de cao Sociaal Werk om voor elke werknemer een loopbaanbudget op te bouwen.

Saldo per 1 januari	12.698	4.859
Dotatie boekjaar	7.817	9.593
Ottrekking boekjaar	<u>-2.600</u>	<u>-1.754</u>
Saldo per 31 december	<u>17.915</u>	<u>12.698</u>

Schulden op korte termijn

Loonverplichtingen

De post loonverplichtingen bestaat grotendeels uit de loonheffingen over de maand december.

Crediteuren

De post crediteuren heeft betrekking op openstaande facturen voor opdrachten, die door Kunstgebouw aan derden zijn gegeven en diensten van leveranciers.

Overige schulden en nog te betalen kosten

De vooruitontvangen bijdragen Kijkkunst hebben betrekking op kosten die voor dit project in de eerste helft van 2018 gemaakt worden.

Overlopende projecten en nog te besteden subsidies

Hieronder zijn bedragen opgenomen voor in 2017 afgeronde projectactiviteiten, waarvoor nog geen factuur is ontvangen per 31 december 2017.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

a. Huurovereenkomst met Driestar B.V. voor de huur van het pand Broekmolenweg 20 te Rijswijk. De overeenkomst is afgesloten voor een periode van vijf jaar ingaande 1 juli 2015 en wordt steeds met vijf jaar verlengd. De huurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd per 1 juli. De huidige overeenkomst loopt af op 1 juli 2020. Er is een bankgarantie gesteld van € 33.273,42. Dit bedrag staat op een bankgarantiedekkingsrekening van ABN AMRO.

De huurprijs voor 2017 bedroeg € 99.724,-.

c. Huurovereenkomsten voor het huren van één kopieerapparaat en drie printers met toebehoren bij Veenman. Met Veenman is per 28-11-2017 een nieuwe overeenkomst gesloten. Deze overeenkomst loopt af per 28-11-2021. De huurprijs per kwartaal bedraagt € 3.279,-.

Overige langlopende verplichtingen

Als gevolg van de samenwerking van de hiervoor onder 1.2 en 1.3 genoemde stichtingen zijn de langlopende aangegane verplichtingen, zoals die hieronder zijn opgenomen, aangegaan door Kunstgebouw, Stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland.

Meerjarige overeenkomsten Doe|Kunst en Kijk|Kunst

Schooljaar	2017/2018
------------	-----------

Productlijn	Van	Tot	Voor scholen uit de gemeente
Doe Kunst	1-8-2012	31-7-2020	Maassluis
	1-8-2014	31-7-2018	Waddinxveen
	1-8-2015	31-7-2019	Noordwijkerhout
	1-8-2016	31-7-2018	Binnenmaas, Krimpenerwaard, Midden-Delfland, Molenwaard
		31-7-2020	Bodegraven-Reeuwijk, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpenerwaard, Midden-Delfland, Nissewaard, Oegstgeest, Oud-Beijerland, Ridderkerk, Waddinxveen, Westvoorne, Zederik
	1-8-2017	31-7-2018	Goeree-Overflakkee
		31-7-2019	Binnenmaas, Papendrecht
		31-7-2020	Brielle
		31-7-2021	Binnenmaas, Sliedrecht
	Kijk Kunst	1-8-2015	31-7-2019
1-8-2016		31-7-2018	Albrandswaard, Binnenmaas, Bodegraven-Reeuwijk, Cromstrijen, Midden-Delfland, Strijen
		31-7-2020	Albrandswaard, Alphen aan den Rijn, Binnenmaas, Bodegraven-Reeuwijk, Cromstrijen, Giessenlanden, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Kaagenbraassem, Korendijk, Krimpenerwaard, Leiderdorp, Midden-Delfland, Nieuwkoop, Nissewaard, Oegstgeest, Oud-Beijerland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Strijen, Teylingen, Voorschoten, Wassenaar, Westvoorne, Zederik, Zoeterwoude
1-8-2017		31-7-2018	Alphen aan den Rijn, Giessenlanden, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Oud-Beijerland, Ridderkerk
		31-7-2019	Albrandswaard, Ridderkerk, Zederik
		31-7-2020	Brielle, Nieuwkoop, Voorschoten
		31-7-2021	Albrandswaard, Binnenmaas, Katwijk, Pijnacker-Nootdorp, Ridderkerk, Rijswijk, Waddinxveen

3.6 Toelichting geconsolideerde resultatenrekening over het jaar 2017

3.6.1 Cijfermatige toelichting

	Werkelijke cijfers 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijke cijfers 2016 €
BATEN			
SUBSIDIES			
Boekjaarsubsidie Kunstgebouw	1.184.392	1.222.200	1.185.697
Boekjaarsubsidie Culturele Raad Zuid-Holland	37.808		36.503
Totale provinciale subsidies basisactiviteiten	1.222.200	1.222.200	1.222.200
BIJDRAGEN			
Deelnemers	583.786	742.135	626.692
Lesmateriaal	300		600
Cursussen	-		3.100
Diverse inkomsten	9.424		11.061
Totaal bijdragen	593.510	742.135	641.453
OVERIGE SUBSIDIES/BIJDRAGEN			
Subsidie fondsen en gemeenten	-	-	-
Totale bijdrage basisactiviteiten	1.815.710	1.964.335	1.863.653
OVERIGE BATEN			
Rente	1.848	10.000	5.257
Verhuur kantoor	-	-	-
Overige baten	9.929	35.789	541
Totale overige baten	11.777	45.789	5.798
Bijzondere baten	-	-	-
TOTALE BATEN BASISACTIVITEITEN	1.827.488	1.964.335	1.869.451
BIJDRAGEN ACTIVITEITEN			
PROJECTEN			
Subsidie/opdrachten provincie Zuid-Holland	-	-	-
Subsidie fondsen en gemeenten/CmK	441.999	66.996	90.492
Overige bijdragen	73.830	-	154.943
Totale bijdragen activiteiten projecten	515.828	66.996	245.435
TOTALE BIJDRAGE ACTIVITEITEN	515.828	66.996	245.435
TOTAAL BATEN	2.343.316	2.031.331	2.114.886

	Werkelijke cijfers 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijke cijfers 2016 €
LASTEN			
PERSONEELSKOSTEN			
Salariskosten	823.999	1.043.781	779.589
Sociale lasten	126.800		117.207
Pensioenpremies	80.990		74.985
Uitkering ziektewet en WAO	-6.504		-2.145
Doorberekende personeelskosten	-828.698	-832.023	-753.917
Inhuur personeel	-	5.000	-
Vergoedingen onder werkkostenregeling	1.847		2.425
Kosten reservering loopbaanbudget	15.098		10.027
Reservering vakantiedagen	-2.485		759
Subtotaal	211.047	216.758	228.930
OVERIGE PERSONEELSKOSTEN			
Kosten dienstreizen	25.407	28.000	23.406
Scholing personeel	7.575	6.500	4.960
Overige personeelskosten	10.951	13.500	9.754
Subtotaal	43.934	48.000	38.120
Totaal personeelskosten	<u>254.981</u>	<u>264.758</u>	<u>267.050</u>
HUISVESTINGSKOSTEN			
Kantoorhuur	99.724	100.170	98.883
Servicekosten	31.512	32.000	31.512
Schoonmaakkosten	20.342	29.000	19.458
Overige huisvestingskosten	110		2.176
Totaal huisvestingskosten	<u>151.689</u>	<u>161.170</u>	<u>152.030</u>

	Werkelijke cijfers 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijke cijfers 2016 €
LASTEN (VERVOLG)			
BUREAUKOSTEN			
Drukwerk/papier/kantormiddelen	5.011	2.000	2.374
Accountants- en administratiekosten	26.077	25.000	19.127
Porti- en bankkosten	4.487	8.500	8.134
Afschrijving inventaris	282	1.000	361
Afschrijving computerapparatuur	8.414	8.500	6.971
Kosten automatisering	21.885	31.600	25.743
Telefoon- en internetkosten	5.671	7.000	6.044
Verzekeringen	9.195	10.000	8.596
Boeken/abonnementen/contributies	1.901		1.824
Lease-, service- en onderhoudskosten	23.954	27.000	23.072
Overige bureaunkosten	8.879	14.100	1.358
Totaal bureaunkosten	115.755	134.700	103.603
BIJZONDERE LASTEN			
Bijzondere lasten	23.871	-	1.033
KOSTEN BOEKJAARPROJECTEN			
Personeelskosten	763.821	765.027	697.562
Honoraria	204.773		259.042
Werkmaterialen	34.163		29.550
Uitkoopsonnen	213.326		292.070
Drukwerk	20.191		25.684
Doorbelaste kosten	12.200		7.807
Kosten locatie	30.252		31.019
Vervoer, handling	14.240		19.798
Reis-, vergader- en kantoorkosten	16.138		16.638
Subsidie ten behoeve van derden	-		-
Overige activiteitenkosten	3.855	684.469	2.900
Totaal kosten boekjaarprojecten	1.312.959	1.449.496	1.382.070
Totale lasten boekjaarsubsidie	1.859.255	2.010.124	1.905.786

	Werkelijke cijfers 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijke cijfers 2016 €
LASTEN (VERVOLG)			
PROJECTKOSTEN			
Personeelskosten	63.737	66.996	56.355
Honoraria	125.854		141.789
Productkosten	4.916		10.955
Kosten locatie	663		350
Vervoerskosten	303		
Reis-, vergader- en kantoorkosten	3.897		3.026
Drukwerk, publicaties, PR	1.885		3.291
Doorbelaste kosten	1.000		
Subsidie ten behoeven van derden	361.954		-
Overige kosten projecten	-	-	-
Totaal projectkosten	<u>564.208</u>	<u>66.996</u>	<u>215.767</u>
TOTAAL LASTEN	<u>2.423.462</u>	<u>2.077.120</u>	<u>2.121.553</u>
Resultaat	-80.146	-	-6.666
RESULTAATBESTEMMING			
Mutatie bestemmingsfonds CmK	-		52.759
Onttrekking aan bestemmingsreserves	220.454		102.088
Dotatie aan bestemmingsreserves/-fonds	-138.923		-148.181
Mutatie algemene reserve	<u>-1.385</u>		<u>-</u>
	<u>0</u>		<u>0</u>

3.6.2 Tekstuele toelichting

Baten

Baten basisactiviteiten

Provinciale subsidies basisactiviteiten

Provinciale subsidies basisactiviteiten hebben betrekking op de door de provincie Zuid-Holland verstrekte boekjaarsubsidie over 2017. Deze boekjaarsubsidie is in 2017 voor 100% bevoorschot.

Deelnemersbijdragen

Deze post heeft betrekking op ontvangsten van onder andere deelnemersbijdragen en vergoedingen voor producten.

Overige baten

Hieronder zijn de baten opgenomen, die betrekking hebben op de ontvangst van rente over de liquide middelen. De rentebaten zijn lager dan begroot. De rentebaten dalen door flink lagere rentestanden en vanwege het afnemen van de liquide middelen voornamelijk door de uit de voorziening reorganisatie betaalde bedragen. Een gereserveerd bedrag voor nog te verrekenen pensioenverplichtingen is vrijgevallen, omdat de opgenomen verplichting niet meer verrekend behoeft te worden.

Bijdragen projecten

Onder subsidies fondsen en gemeenten is met name de bijdrage uit het Fonds voor Cultuurparticipatie aan het CMK project opgenomen. Van dit project is Kunstgebouw penvoerder. De overige bijdragen bestaan voornamelijk uit opbrengsten van cursussen en bijeenkomsten vanuit de Kunstgebouw Academie.

Lasten

Personeelskosten

Ultimo 2017 had Kunstgebouw voor 14,11 fte medewerkers in dienst. Dit aantal fte is inclusief tijdelijke contracten en tijdelijk uitbreidingen. De doorberekende salariskosten zijn lager dan begroot door ziekte. Er heeft in 2017 geen inhuur van personeel plaatsgevonden. De personeelskosten zijn in 2017 lager dan begroot.

Overige personeelskosten

Ook de realisatie van de overige personeelskosten ligt lager dan begroot.

WNT-verantwoording 2017 Stichting Kunstgebouw

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Kunstgebouw. Het voor Stichting Kunstgebouw toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000 (bezoldigingsmaximum 1 – algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	M. Gersie
Functiegegevens	Directeur- bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 93.879
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 9.972
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 103.851</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.
Totale bezoldiging	€ 103.851
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 96.123
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 9.808
Totale bezoldiging 2016	€ 105.931

1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
H. van der Linden	Voorzitter RvT
J. Chin-A-Fo	Lid RvT
E.J. Arkenbout	Lid RvT
A.R. Oldenburg	Lid RvT

Huisvestingskosten

De huisvestingskosten zijn lager dan begroot, omdat de overige huisvestingskosten lager zijn dan verwacht.

Bureaunkosten

Ten opzichte van de begroting zijn de gerealiseerde bureaunkosten in totaliteit lager. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere automatiseringskosten, verzekeringskosten en overige bureaunkosten. De kosten voor drukwerk en papier zijn hoger dan begroot door extra uitgaven aan drukwerk en enveloppen. De accountantskosten worden met ingang van 2017 toegerekend aan het jaar waarop de controle betrekking heeft en niet meer aan het jaar waarbinnen de controlewerkzaamheden plaatsvinden.

Bijzondere lasten

Deze lasten hebben betrekking op de afwikkeling van de reeds afgesloten regeling CMK 2013-2016.

Programmakosten/Kosten boekjaarprojecten

Dit betreft alle uitvoeringskosten voor de programma's Dienstverlening Primair Onderwijs en Informeren & Netwerken. De activiteitenkosten zijn lager uitgevallen dan begroot.

Projectkosten

Dit betreft alle uitvoeringskosten voor de projecten. Kunstgebouw verricht diverse werkzaamheden in het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit projecten. In de uitloop van de CMK-regeling 2013-2016 vonden in de eerste helft van 2017 nog activiteiten plaats in de regio Goeree-Overflakkee/Voorne Putten. Kunstgebouw was penvoerder bij dit project.

In 2017 is een nieuwe CMK subsidieregeling gestart voor de periode 2017 tot en met 2020.

Kunstgebouw is penvoerder voor de regio's/gemeenten Katwijk, Rijswijk/Leidschendam-Voorburg, Lansingerland/Pijnacker-Nootdorp, Midden-Delfland, Maassluis, Schiedam-Vlaardingen, Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, Hendrik-Ido-Ambacht/Zwijndrecht, Hoeksche Waard, Voorne en Goeree-Overflakkee. Kunstgebouw biedt tevens ondersteuning en verzorgt bijeenkomsten.

De Kunstgebouw | Academie verzorgt professionaliserings – en verdiepingscursussen op het gebied van cultuureducatie en adviseert in het kader van de subsidieregeling Deelregeling Muziekimpuls.

De post subsidie ten behoeve van derden heeft betrekking op de uitbetaling van de van het Fonds voor Cultuurparticipatie ontvangen bedragen aan de diverse regio's in het kader van de regeling CMK 2017-2020.

4. Enkelvoudige jaarrekeningen

4.1 Enkelvoudige balansen per 31 december 2017 van de stichtingen

	Geconsolideerd	Kunstgebouw	Culturele Raad	Geconsolideerd	Kunstgebouw	Culturele Raad
	31-12-2017	31-12-2017	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2016	31-12-2016
	€	€	€	€	€	€
ACTIVA						
VASTE ACTIVA						
MATERIELE VASTE ACTIVA						
Inventaris	1.597	1.597	-	-	-	-
Computerafparatuur	19.382	19.382	-	15.828	15.828	-
Verbouwing/herinrichting	-	-	-	-	-	-
	20.979	20.979	-	15.828	15.828	-
VILOTTE ACTIVA						
KORTLOPENDE VORDERINGEN						
Gerelateerd aan subsidies en opdrachten	-	-	-	-	-	-
Debiteuren	51.079	51.079	-	173.567	173.567	-
Overige vorderingen en vooruitbetaalde kosten	10.123	7.908	2.215	23.497	21.170	2.327
	61.202	58.987	2.215	197.065	194.738	2.327
Liquide middelen	958.423	958.423	-	852.808	958.423	-
	1.040.604	1.038.389	2.215	1.065.700	1.063.373	2.327
PASSIVA						
GROEPSVERMOGEN						
Stichtingskapitaal	50	-	50	50	-	50
Algemene reserve exploitatiesaldo	312.430	312.380	-	311.045	310.995	-
Bestemmingsfonds Cmk Goeree-Overflakkee/VP	-	-	-	27.484	27.484	-
Bestemmingsreserve	250.450	250.450	-	304.497	304.497	-
	562.929	562.879	50	643.076	643.026	50
VOORZIENINGEN						
Voorziening Reorganisatie	51.503	51.503	-	105.736	105.736	-
Voorziening Looppaansbudget	17.915	4.859	-	12.698	12.698	-
	69.417	69.417	-	118.434	118.434	-
SCHULDEN OP KORTE TERMIJN						
Loonverplichtingen	64.160	61.995	2.165	76.365	74.088	2.277
Crediteuren	17.901	17.901	-	12.880	12.880	-
Overige schulden en nog te betalen kosten	49.041	49.041	-	16.315	16.315	-
Overlopende projecten en nog te besteden subsidie	277.155	277.155	-	198.630	198.630	-
	408.257	406.092	2.165	304.190	301.913	2.277
	1.040.604	1.038.388	2.215	1.065.700	1.063.373	2.327

4.2 Enkelvoudige resultatenrekeningen over het boekjaar 2017 van de stichtingen

	GECONSOLIDEERD		Kunstgebouw		Stichting		Begroting		GECONSOLIDEERD		Kunstgebouw		Stichting	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
BATEN														
BATEN BASISACTIVITEITEN														
Provinciale subsidies basisactiviteiten	1.222.200	1.222.200	1.184.392	37.808	1.222.200	1.222.200	1.222.200	1.222.200	1.222.200	1.222.200	1.185.697	36.503		
Bijdragen	593.510	641.543	593.510	-	742.135	641.543	625.355	-			625.355	-		
Overige subsidies en bijdragen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overige baten	11.777	5.798	11.777	-	45.789	5.798	38.585	-			38.585	-		
Bijzondere baten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	1.827.488	1.885.759	1.885.759	37.808	2.010.124	1.869.451	1.885.759	36.503			1.885.759	36.503		
BIJDRAGEN ACTIVITEITEN														
Subsidie fondsen en gemeenten CMK	441.999	90.492	441.999	-	66.996	90.492	90.492	-			90.492	-		
Bijdragen activiteiten	73.830	154.943	73.830	-	66.996	154.943	154.943	-			154.943	-		
Subtotaal	515.828	245.435	515.828	-	66.996	245.435	245.435	-			245.435	-		
Totaal baten	2.343.316	2.305.508	2.305.508	37.808	2.077.120	2.114.886	2.078.383	36.503			2.078.383	36.503		
LASTEN														
Personeelskosten	254.981	267.050	217.173	37.808	264.758	267.050	230.547	36.503			230.547	36.503		
Huisvestingskosten	151.689	152.030	151.689	-	161.170	152.030	152.030	-			152.030	-		
Organisatiekosten	115.755	103.603	115.755	-	134.700	103.603	103.603	-			103.603	-		
Bijzondere lasten	23.871	1.033	23.871	-	-	1.033	1.033	-			1.033	-		
Verhuiskosten	-	0	-	-	-	0	0	-			0	-		
Programmakosten	1.312.959	1.382.070	1.312.959	-	1.449.496	1.382.070	1.312.959	-			1.312.959	-		
Projectkosten	564.208	215.767	564.208	-	66.996	215.767	215.767	-			215.767	-		
Totaal lasten	2.423.463	2.121.553	2.385.655	37.808	2.077.120	2.121.553	2.085.050	36.503			2.085.050	36.503		
SALDO RESULTATENREKENING														
Nadelig / Voordelig	-80.146	-6.666	-80.146	-	-	-6.666	-6.666	-			-6.666	-		

4.3 Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening van Kunstgebouw, stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland 2017

	Werkelijke cijfers 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijke cijfers 2016 €
BATEN			
SUBSIDIES			
Boekjaarsubsidie Kunstgebouw	1.184.392	1.222.200	1.185.697
Boekjaarsubsidie Culturele Raad Zuid-Holland			
Totale provinciale subsidies basisactiviteiten	1.184.392	1.222.200	1.185.697
BIJDRAGEN			
Deelnemers	583.786	742.135	626.692
Lesmateriaal	300		600
Cursussen	0		3.100
Diverse inkomsten	9.424		11.061
Totaal bijdragen	593.510	742.135	641.453
OVERIGE SUBSIDIES/BIJDRAGEN			
Subsidie fondsen en gemeenten	-	-	-
Totale bijdrage basisactiviteiten	-	742.135	-
OVERIGE BATEN			
Rente	1.848	10.000	5.257
Verhuur kantoor	-	-	-
Overige baten	9.929	35.789	541
Totale overige baten	11.777	45.789	5.798
Bijzondere baten	-	-	-
TOTALE BATEN BASISACTIVITEITEN	1.789.680	2.010.124	1.832.948
BIJDRAGEN ACTIVITEITEN			
PROJECTEN			
Subsidie/opdrachten provincie Zuid-Holland	-	-	-
Subsidie fondsen en gemeenten/CmK	441.999	66.996	90.492
Bijdragen deelnemers			
Opdrachten derden			
Overige bijdragen	73.830	-	154.943
Totale bijdragen activiteiten projecten	515.828	66.996	245.435
TOTALE BIJDRAGE ACTIVITEITEN	515.828	66.996	245.435
TOTAAL BATEN	2.305.508	2.077.120	2.078.383

	Werkelijke cijfers 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijke cijfers 2016 €
LASTEN			
PERSONEELSKOSTEN			
Salariskosten	795.349	1.043.781	751.472
Sociale lasten	122.759		113.286
Pensioenpremies	76.987		71.572
Uitkering ziektewet en WAO	-6.504		-2.145
Doorberekende personeelskosten	-828.698	-832.023	-753.917
Inhuur personeel	-	5.000	-
Vergoedingen onder werkkostenregeling	1.841		2.425
Kosten reservering loopbaanbudget	15.098		10.027
Reservering vakantiedagen	-2.485		759
Subtotaal	174.348	216.758	193.479
OVERIGE PERSONEELSKOSTEN			
Kosten dienstreizen	24.478	28.000	22.534
Scholing personeel	7.575	6.500	4.960
Overige personeelskosten	10.771	13.500	9.574
Subtotaal	42.825	48.000	37.068
Totaal personeelskosten	217.172	264.758	230.548
HUISVESTINGSKOSTEN			
Kantoorhuur	99.724	100.170	98.883
Servicekosten	31.512	32.000	31.512
Schoonmaakkosten	20.342	29.000	19.458
Overige huisvestingskosten	110		2.176
Totaal huisvestingskosten	151.689	161.170	152.030

	Werkelijke cijfers 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijke cijfers 2016 €
LASTEN (VERVOLG)			
BUREAUKOSTEN			
Drukwerk/papier/kantoormiddelen	5.011	2.000	2.374
Accountants- en administratiekosten	26.077	25.000	19.127
Porti- en bankkosten	4.487	8.500	8.134
Afschrijving inventaris	282	1.000	361
Afschrijving computerapparatuur	8.414	8.500	6.971
Kosten automatisering	21.885	31.600	25.743
Telefoon- en internetkosten	5.671	7.000	6.044
Verzekeringen	9.195	10.000	8.596
Boeken/abonnementen/contributies	1.901		1.824
Lease-, service- en onderhoudskosten	23.954	27.000	23.072
Overige bureaunkosten	8.879	14.100	1.358
Totaal bureaunkosten	115.755	134.700	103.603
BIJZONDERE LASTEN			
Bijzondere lasten	23.871		1.033
KOSTEN BOEKJAARPROJECTEN			
Personeelskosten	763.821	765.027	697.562
Honoraria	204.773		259.042
Werkmaterialen	34.163		29.550
Uitkoopssommen	213.326		292.070
Drukwerk	20.191		25.684
Doorbelaste kosten	12.200		7.807
Kosten locatie	30.252		31.019
Vervoer, handling	14.240		19.798
Reis-, vergader- en kantoorkosten	16.138		16.638
Subsidie ten behoeve van derden	-		-
Overige activiteitenkosten	3.855	684.469	2.900
Totaal kosten boekjaarprojecten	1.312.959	1.449.496	1.382.070
Totale lasten boekjaarsubsidie	1.821.447	2.010.124	1.869.283

	Werkelijke cijfers 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijke cijfers 2016 €
LASTEN (VERVOLG)			
PROJECTKOSTEN			
Personeelskosten	63.737	66.996	56.355
Honoraria	125.854		141.789
Productkosten	4.916		10.955
Kosten locatie	663		350
Vervoerskosten	303		-
Reis-, vergader- en kantoorkosten	3.897		3.026
Drukwerk, publicaties, PR	1.885		3.291
Doorbelaste kosten	1.000		-
Subsidie ten behoeven van derden	361.954		-
Overige kosten projecten	-	-	-
Totaal projectkosten	<u>564.208</u>	<u>66.996</u>	<u>215.767</u>
TOTAAL LASTEN	<u>2.385.655</u>	<u>2.077.120</u>	<u>2.085.050</u>
Resultaat	-80.146	-	-6.666
RESULTAATBESTEMMING			
Mutatie bestemmingsfonds CmK	-		52.759
Onttrekking aan bestemmingsreserves	220.454		102.088
Dotatie aan bestemmingsreserves	-138.923		-148.181
Mutatie algemene reserve	<u>-1.385</u>		<u>-</u>
	<u>-</u>		<u>-</u>

4.4 Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening van Stichting Culturele Raad Zuid-Holland 2017

	Werkelijke cijfers 2017	Werkelijke cijfers 2016
	€	€
BATEN		
SUBSIDIES		
Boekjaarsubsidie Culturele Raad Zuid-Holland	37.808	36.503
TOTALE BATEN BASISACTIVITEITEN	37.808	36.503
TOTAAL BATEN	37.808	36.503
LASTEN		
PERSONEELSKOSTEN		
Salariskosten	28.650	28.117
Sociale lasten	4.040	3.921
Pensioenpremies	4.003	3.412
Vergoeding onder werkkostenregeling	6	0
Subtotaal	36.699	35.451
OVERIGE PERSONEELSKOSTEN		
Kosten dienstreizen	929	872
Overige personeelskosten	180	180
Subtotaal	1.109	1.052
Totaal personeelskosten	37.808	36.503
TOTAAL LASTEN	37.808	36.503
Resultaat	0	0

5. Overige gegevens

5.1 Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Kunstgebouw, Stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland te Rijswijk

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Kunstgebouw, Stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland te Rijswijk gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Kunstgebouw, Stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Kunstgebouw, Stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 BA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Dubois & Co. Registeraccountants is een maatschap van praktijkvennootschappen. Op alle opdrachten die aan ons kantoor worden versprekt zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden, waarvan de tekst is opgenomen op de website www.dubois.nl, bevatten een aansprakelijkheidsbeperking.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Regeling Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur en de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 23 mei 2018

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:
J.J.H.G. Stengs RA

5.2 *Gebeurtenissen na balansdatum met belangrijke financiële gevolgen*

5.3 *Bestemming van het resultaat*

Het voorstel tot bestemming van het resultaat is:

Resultaat 2017		-80.146
Toevoeging aan bestemmingsreserve Dienstverlening primair onderwijs	101.603	
Toevoeging aan bestemmingsreserve Afvloeiingskosten personeel	17.600	
Toevoeging aan bestemmingsreserve ICT	19.720	
Subtotaal toevoegingen aan bestemmingsreserves		138.923
Onttrekking aan bestemmingsreserve CMK 2013-2016	44.767	
Onttrekking restant aan bestemmingsfonds FCP	27.484	
Onttrekking aan bestemmingsreserve Afvloeiingskosten personeel	17.600	
Onttrekking aan bestemmingsreserve Informeren & Netwerken	18.000	
Onttrekking aan bestemmingsreserve Dienstverlening primair onderwijs	93.359	
Onttrekking aan bestemmingsreserve ondersteuning gemeenten CMK	5.415	
Onttrekking aan bestemmingsreserve personeelsformatie	13.829	
Subtotaal onttrekkingen aan bestemmingsreserves		220.454
Toevoeging aan de algemene reserve		1.385